

Helena Guilera Recoder (Barcelona, 1993) va estudiar interpretació de piano al Conservatori del Liceu i teoria de la literatura a la Universitat de Barcelona. Ha treballat d'agent literària al Regne Unit i actualment fa d'editora. Ha publicat relats a les revistes *Branca* i *Sol Ixent*, i ha col·laborat a la revista *Visat* del PEN Català. *L'escuma* és la seva primera novel·la.

Helena Guilera Recoder

L'escuma

ESCAFANDRE, 18

EDICIONS DEL PERISCOPE

L'escuma

© Helena Guilera Recoder, 2022

Primera edició: setembre del 2022

© de la imatge de coberta: Rafael / Adobe Stock

© de la fotografia de l'autora: Guillem Mosquera Doñate

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi SLU, 2022

Publicat per Edicions del Periscopi SLU

info@periscopi.cat

Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter: twitter.com/Ed_Periscopi

Instagram: @edicions_del_periscopi

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Maquetació i disseny interior: Tono Cristòfol

Correcció: Núria Saurina Eudaldo, Òscar Lozano i Francesc Gil-Lluch

Disseny de la col·lecció: Tono Cristòfol

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper offset cru de noranta grams i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro en cos 12,5.

Dipòsit legal: B 12948-2022

ISBN: 978-84-19332-01-1

Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

Amb el suport del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

A l'avi Joaquim i l'àvia Tere,
i al Guillem

Tot està en funció de la distància, de si tenim
les persones a prop o lluny.

VIRGINIA WOOLF, *Cap al far*

Allò que entenem com un espai simple i llis en realitat és ondulant. No se m'acut una imatge més bona per il·lustrar-ho que la panoràmica de l'oceà quan algú s'hi acostava des d'un avió. Des de dalt de tot, l'oceà sembla una superfície perfectament llisa. T'hi acostes i distingeixes les ones, i a mesura que t'hi vas acostant més veus que les ones trenquen i veus l'escuma.

Em fa l'efecte que en la geometria de l'espai ha de passar el mateix. Per la nostra experiència quotidiana, la geometria de l'espai és llisa i plana. Si l'examinem de prop, però, ha de mostrar oscil·lacions. I encara de més a prop, ha de mostrar escuma, una estructura escumosa. Això vol dir que, en les distàncies més curtes, aquesta idea d'abans i després perd tot el sentit.

JOHN WHEELER

Les ones

1997, setembre. Barcelona

La vida de les estrelles és la vida de la seva llum. Línies d'univers de foc, com cabells daurats sobre llana negra, com lleons dins la nit. Les estrelles viuen el que tarda la llum a fugir-los del tot. Llavors els seus cossos de pedra desapareixen i la gent, llunyana, es demana d'on ve, aquesta llum desbocada, òrfena, on va.

De vegades la llum fuig cap enfora. Bang. Una supernova. I les estrelles es tornen pols, núvols espurnejants verds i blaus i violetes. Un final que és un principi.

Altres vegades la llum marxa cap endins. Es fa petita, petita, i es perd. Un adeu callat i últim: el forat negre. I ningú no la veu més, aquesta estrella; la busquen i no la troben i de no saber on s'ha ficat alguns diuen que ja no hi és, que s'ha tornat res, buit, absència. Un final que és un final.

El dia que l'Esteve va parlar per primer cop, a la Lucía se li va acudir que el Sergi havia marxat cap endins com un forat negre, com la pell del cos que se li havia replegat sota

les flames i com l'onada que se n'havia empassat les cendres. I aquell vespre, al cap d'uns segons d'estar-se dreta amb els ulls clavats en els llavis tous del seu fill, la Lucía va tornar a pensar que potser sí que hi havia una manera de saber, de dir i de comprendre el forat negre. Un codi prou elàstic per embolcallar el buit sense esquinçar-se.

L'Esteve va parlar un capvespre d'estiu tardà. La Lucía dormia al sofà, asseguda amb la barbeta clavada al pit i les quadrícules dels sudokus desfetes sobre els genolls. La claror taronja de setembre s'abocava per les finestres i acusava el desordre del menjador. Els calaixos oberts i l'armari dels abrics obert i l'embalum de roba als peus del sofà: la caçadora texana i les samarretes amb dibuixos, la bossa de plàstic amb els mitjons i els calçotets, i les vambes velles amb el llaç lligat.

I els gots bruts i els mocadors fets una bola i les pastilles i el tub d'Halibut escanyat.

La veu de l'Esteve va esclatar com un salt d'aigua i es va posar a dir coses, àdia, oda, sííííí, dúmmmm, mama, múdol. Paraules i els seus embrions i d'altres invencions. La Lucía va obrir un ull i va córrer cap a l'habitació. L'Esteve s'havia incorporat i va veure emergir la cara d'espant de la seva mare per l'esclatxa de la porta.

I és veritat que abans de res la Lucía va tenir por. D'aquell cant arrauxat de paraules noves i lluents, xisclades amb una alegria enfurida, com si l'Esteve n'estigués fart, d'estar-se callat, com si allò fos el seu cop de puny a la taula contra el silenci negre en què estaven immersos des de feia més d'un any.

I prou que les havia volgut, aquelles paraules, la Lucía, prou que les havia esperat i gairebé exigit, que havia patit perquè trigaven, què li passa a aquest nen, dos anys i ni un

mot, està trist o malalt, i ara que ja eren aquí, gggaa, teve, mèu!, la Lucía va descobrir-se sola i poruga perquè aviat arribarien també les preguntes: on van les formigues i per què no ens cauen al damunt les estrelles i on és el papa.

On havia anat el Sergi. La Lucía s'ho preguntava cada dia i cada nit i, encara llavors, qui era ell i qui els altres. Qui el dels ulls incendiats que marxava de nit i s'oblidava de dir adeu i de tornar; i qui el de la pell grisa, quasi transparent, que li havia deixat un sot al sofà de tantes hores que s'hi havia passat estirat sense dormir i sense dir res. On s'havia ficat el Sergi quan hi eren ells.

Va ser llavors, l'Esteve bellugant cames i braços i escopint paraules a tort i a dret, i els mobles i el pis quietos com a l'aguait d'alguna cosa, que la Lucía va recuperar la intuïció valenta que potser sí que podria entendre el que havia passat, potser sí que ho volia.

Va assegurar-se al llit i va posar la mà sobre el cap rinxolat del seu fill, i mentre li deia benvingut, petit, va pensar que el món està fet d'espais forans que fan esclatar les paraules i el temps quotidià en mil bocins. Llocs amorfs i altius, coberts d'espines, que exigeixen mirades excèntriques i llengües enrarides. I mentre les parpelles del nen tornaven a caure com persianes d'acer, la Lucía va pensar en somnis i paradoxes, en l'infinit, en l'amor i la mort, en els horitzons d'esdeveniments i en una onada. Inflada i corpòria, escopint-se per la cresta blanca i desfeta, tornant-se escuma.

L'habitació s'havia omplert d'una fosca blava d'aigües profundes i el nen tornava a dormir. La Lucía va tornar a la sala i va encendre el llum de peu i es va acostar a l'estanteria. Una lluisor tènue va descobrir els lloms dels llibres tancats. Hawking, Susskind, Boltzmann, Einstein, Bohr, Planck,

Feynman, Wheeler. Un per un, amb una resolució marcada per la por a fer-se enrere, els va anar triant i col·locant sobre la taula.

Quan va seure i va obrir el primer, *Into a Black Hole*, ja havia decidit que sí que faria el seminari als alumnes de segon de física, i quan l'endemà va trucar a la professora Vorelli per dir-l'hi, només li va posar una condició: serà sobre els forats negres.